

Nr 295.

Av herrar **Mannerskantz** och **Björkman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen den 30 maj 1941 (nr 350) angående skogsvårdsstyrelser, m. m.

I proposition nr 126 ha förslag förelagts riksdagen såväl om en genomgripande förändring av skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter samt sättet för dessa styrelser finansiering som angående en avsevärd utökning av skogsstyrelsens personalstat.

Mot dessa förslag kunna förvisso anföras många och vägande skäl. Här upptagas dock dessa icke i detalj till närmare bemötande. Redan en granskning av vissa i propositionen framförda principiella synpunkter synes nämligen lämna belägg för att väsentliga delar av dennas förslag torde böra underkastas en genomgripande överarbetning, innan de lämpligen kunna föranleda beslut från riksdagens sida.

För finansiering av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet har i propositionen föreslagits, att den nuvarande skogsvårdsavgiften skall utbytas mot en avgift på skogsfastigheternas taxeringsvärden. En dylik omläggning skulle innebära, att skogsbruket bleve beskattat hårdare än andra näringar. Det är nämligen otvivelaktigt en stor skillnad, om å ena sidan en avgift uttages å det averkade virkets värde och denna avgift till väsentlig del tillföres ifrågavarande läns skogsvård eller om å andra sidan skogsnäringen såsom sådan beskattas för att komma skogsvårdsstyrelseverksamheten även i andra län till godo.

En av orsakerna till att skogsvårdsstyrelserna i allmänhet lyckats så väl i sina grannliga uppgifter ligger däri, att de genom de från de egna länen härrörande skogsvårdsavgifterna känt sitt ansvar för resp. län på ett helt annat sätt, än som lär bli fallet, därest de helt skola finansieras med statsmedel. Och såsom statsmedel måste man väl ovillkorligen räkna de avgifter på taxeringsvärdena, som enligt propositionens förslag skola inlevereras till statsverket för att därefter centralt fördelas efter mer eller mindre rättvisa grunder.

Skola dylika avgifter därför utgå, böra de, i likhet med vad hittills varit fallet, till väsentlig del tillfalla resp. skogsvårds-kassor. Oavsett efter vilka grunder skogsvårdsavgiften uttages bör den, som dess namn anger, i huvudsak avse att främja skogsvården inom det område, där avgiften uttagits.

De skäl som anförts häremot, nämligen att skogsvårdsstyrelserna i de olika länen skulle få alltför varierande belopp i förhållande till sina arbetsuppgifter, kunna icke anses bärande. Under alla förhållanden lär en dylik ojämnhet kunna regleras antingen genom en differentiering i avgifterna länen emellan eller ock på sätt skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län i sitt yttrande skisserat. I den mån skogsvårdsavgiften tages i anspråk för mera vidsträckt syften erhåller den karaktär av grundskatt på skogen, en anordning som varje skogsägare måste bestämt motsätta sig.

I detta sammanhang må erinras om att den centrala prövning av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov, som enligt propositionen ansetts böra komma till stånd, innebär ett synnerligen starkt underkännande av skogsvårdsstyrelsernas hittillsvarande självstyre. Det må visserligen erkännas, att en eller annan skogsvårdsstyrelse kanske icke alltid iakttagit den sparsamhet med allmänna medel, som varit önskvärd, och genom skuldsättning framtvingat extra statsanslag. Men dylikt lär skogsstyrelsen redan med sina nuvarande befogenheter framdeles kunna förhindra.

Man kan möjligen icke göra någon erinran mot att skogsvårdsstyrelserna få såväl personalstater som avlöningsnormer fastställda av statsmakterna. Men att ställa skogsvårdsstyrelserna så helt i beroende av skogsstyrelsens godtycke, som den föreslagna ändringen av 4 § i skogsvårdsstyrelseförordningen innebär, kan icke vara lämpligt. Skogsvårdsstyrelserna skulle ju på så sätt knappast få några som helst ärenden av betydelse att själva handlägga. Styrelsernas bibehållande skulle följaktligen endast utgöra ett camouflage för den förankring i resp. län, som hittills ansetts så betydelsefull och som även vitsordats av departementschefen. Dennes uttalanden, att »det är av stor betydelse att skogsvårdsstyrelserna icke i alltför hög grad bindas av allmängiltiga regler och bestämmelser utan erhålla tillräcklig frihet och självständighet vid handhavandet av sin verksamhet» samt att »ett alltför starkt centralt reglerande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet uppenbarligen varken är lämpligt eller önskvärt», måste betecknas som ganska tomma ord inför de i propositionen framlagda förslagen.

Departementschefen har ansett sig icke för närvarande kunna tillstyrka skogsvårdsstyrelsernas förändring till helt statliga organ, utan ansett det önskvärt, att styrelserna alltjämt bibehålla sin natur av organ för de samlade lokala skogsvårdsintressena i länen. Man är tacksam för dessa uttalanden, men frågar sig ovillkorligen i vilka avseenden de föreliggande förslagen icke innebära ett förståtligande.

Frånsett de invändningar av principiell natur, som här framförts, lär det emellertid kunna ifrågasättas, huruvida det är opportunt att söka införa en särskild beskattning av skogsbruket, innan kommunalskatteförslaget förts i hamn. Under alla förhållanden bör även denna del av propositionen efter lämpliga direktiv från riksdagens sida överarbetas, i all synnerhet som åtskilligt synes tala för att frågan om skogsvårdsstyrelsernas

omorganisation icke bör slutgiltigt prövas, förrän hushållningssällskapens omorganisation kan föreläggas riksdagen.

Delvis på grund av de ökade arbetsuppgifter, som skulle tilläggas *skogsstyrelsen* genom bestyret med fördelningen av de årliga statsanslagen till skogsvårdsstyrelserna, och delvis av andra skäl har i propositionen föreslagits en avsevärd utökning av denna styrelses personalstat. För budgetåret 1946/47 har sålunda hemställts om ett anslag av icke mindre än $215\,700 + 51\,000 = 266\,700$ kronor.

Det måste inge allvarliga betänkligheter, att detta ämbetsverk, som vid sin tillkomst ansågs i huvudsak bära fortsätta den verksamhet, som skogsvårdsstyrelsernas förbunds centralråd dittills icke utan framgång bedrivit, redan ansetts kräva en budget, som med mer än 225 000 kronor överstiger sammanlagda årskostnaderna för ifrågavarande centralråd.

Redan i motion till 1943 års riksdag (I: 304) påtalades det oriktiga i att de beslut angående skogsstyrelsens verksamhet, som statsmakterna fattade 1941, fingo så uppenbart saboteras, som fallet blivit genom bl. a. de då äskade ökade anslagen för denna styrelse. Riksdagen uttalade sig på förslag av jordbruksutskottet i samma riktning. Den nu äskade, än våldsammare ökningen gör ett förnyat påpekande av sagda sabotering nödvändigt.

Man frågar sig dessutom, om ett behov av arbetskraft i skogsstyrelsen i den omfattning, propositionen synes räkna med, verkligen kan föreligga. Under de gångna åren har man i vart fall snarare bibragts den uppfattningen, att skogsstyrelsen redan från början varit överorganiserad och att även Kungl. Maj:t ansett så vara fallet. På annat sätt kan man nämligen knappast tolka de åtgärder, som från Kungl. Maj:ts sida vidtagits för att bereda extra arbetsuppgifter åt skogsstyrelsen. Härmed avses att åt denna anförtrotts dels upprättandet av förslag till en genomgripande omläggning av hela skogsvårdslagstiftningen — om vilket förslags behov delade meningar föreligga — och dels ett fortsättande av 1936 års skogsutredning.

Det lär icke råda något som helst tvivel om att båda dessa utredningsuppdrag med fördel hade kunnat verkställas genom tillkallade sakkunniga, i vilket fall riksdagen även varit i tillfälle att kunna bedöma kostnaderna för desamma. Och man har svårt att förstå, varför dylika stora uppdrag skola behöva påbörjas ett centralt verk, därest icke dettas tjänstemän ansetts kunna medhinna utredningarna utan åsidosättande av sina ordinarie sysslor. Minst av allt hade man emellertid väntat sig att ett, delvis till följd av dylika utredningsuppdrag, tillfälligt stegrat personalbehov skulle kunna föranleda krav på ökat antal byråer m. m., på sätt som nu skett.

Det förefaller även egendomligt, att de rent skogligen ärendena icke skola kunna medhinnas enbart på den nuvarande skogsbyrån, utan att denna skall behöva uppdelas på tvenne. I den mån detta beror på att den nuvarande, säkerligen mycket dugande, byråchefen fått sin tid splittrad genom ett flertal omfattande kommittéuppdrag, anställning som ordförande i

jordkommissionen i Stockholms län samt som sekreterare i Svenska skogsvårdsföreningen och redaktör för dennas tidskrifter, allt uppdrag som givetvis kräva sin rundliga tid, bör man ordna saken på annat sätt än genom utbyggnad av den ordinarie organisationen.

En granskning av skogsstyrelsens protokoll visar otvetydigt, att ärenden av större vikt ingalunda äro så många att verkligt behov av tvenne skogsbyråer kan anses föreligga. Innan ett dylikt behov därför prövas, synes det angeläget, att byråchefen å den nuvarande byrån befrias från de statliga utrednings- och andra uppdrag, som pålagts honom. Befrias han från dessa, förefaller det, som om hans tid borde räcka till för handläggning av samtliga ärenden av egentlig vikt. Oväsentliga ärenden torde böra föredragas av underordnade tjänstemän.

Redan det anförda torde mer än väl motivera ett avslag på avd. XI av propositionen. Härtill kommer, att det snart väntade förslaget till ny skogsvårdslagstiftning givetvis måste bli normerande för såväl skogsvårdsstyrelsernas som även skogsstyrelsens framtida arbetsuppgifter och personalbehov.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte dels vid behandlingen av avd. V angående finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet uttala sig i den riktning som ovan anförts, och dels vid behandlingen av avdelning XI avslå Kungl. Maj:ts förslag angående höjning av anslagen till skogsstyrelsen.

Stockholm den 30 mars 1946.

Axel Mannerskantz.

Gustaf Björkman.
